

inhoud heeft. Jezus is de Christus, doch niet zoals Kajafas en zijn college dat verstaan.

Doch dit is hier de verschrikking: als Christus aan Kajafas zou vragen: U gebruikt daar het woord „Christus“; wat verstaat U daaronder? — dan krijgt Hij toch geen antwoord. Want Hij heeft geduldig alle vragen omtrent het Koninkrijk Gods en de messiaanse eeuw beantwoord. Hij heeft alle dwalingen van zijn discipelen geduldig aangehoord, en alle misverstanden ten aanzien van hun Christologie lankmoedig opgeruimd.

Hij heeft nooit iemand „gegerd“ door de ontijdige verkondiging, dat Hij de Christus was. Hij heeft aanvankelijk alleen maar gesproken over „het Koninkrijk der hemelen“, en de scharen daarin onderwezen, wat de Christus was. En pas toen ze dat wisten en geloofden, heeft Hij ontroerd Petrus zalig gesproken vanwege zijn belijdenis, dat Jezus de Christus was. Hij heeft zelfs, als iemand er achter kwam, dat Hij de Messias was, zoo iemand nadrukkelijk verboden, dat ook maar aan eenig mensch te zeggen. Ze konden het woord, dat Hij de Christus was niet verdragen, zolang ze rondliepen met het Christus-beeld van hun eigen hart, dat niet was naar de Schriften.

Doch hier bij het Sanhedrin krijgt Hij niet eens de gelegenheid tot het stellen van de vraag: wat is voor U thans de Christus? Ze hebben maar één doel: zich van Jezus ontdoen. Het heele vraagstuk van den Christus interesseert hen niet.

En heeft Hij geen gelijk?

Het is nog maar een paar dagen geleden, dat ze Hem kwamen vragen naar zijn bevoegdheid: wie heeft U macht gegeven om deze dingen te doen? Het was de groote vraag naar zijn legitimatie. En Hij ging daarop serieus in met de wedervraag: was de doop van Johannes uit God dan wel uit de menschen? Daarmee ontweek Hij de kwestie niet, doch Hij ging er regelrecht op in, want Johannes had van Hem getuigd. Maar dan weigeren ze het antwoord: als ze zeggen: uit God, zal Hij antwoorden: waarom hebt ge hem dan niet geloofd? Zeggen ze: uit de menschen, dan krijgen ze last met de schare. Dus laten ze de vraag rusten, omdat de kwestie der messiaanse legitimatie hen niet wettigachtig ontroert, doch ze alleen maar een diplomatiek spel spelen tegen den Nazarener.

Maar dan geeft Hij geen antwoord meer. Want bij deze menschen ontbreekt tenslotte het klimaat, waarin deze vragen alleen gesteld en beantwoord kunnen worden. En ontbreekt tevens elke basis voor dat antwoord.

In dienzelfden tijd had Hij van zijn kant hun het vraagstuk van den Christus voorgelegd: wat dinkt u van den Christus? Wiens zoon is Hij? Prompt kwam het antwoord: Davids zoon. Toen vervolgde Hij: hoe kan dan David in Psalm 110 zijn zoon zijn Heer noemen? Dat was de serieuze vraag. Wat is de Christus? Anders heeft de kwestie, wie Hij is, allen zin verloren. Maar ze bleven het antwoord Hem schuldig; de messiaanse vragen raakten hen geen moment in hun eigenlijke betekenissen en strakken ernst, doch alleen maar in hun betekenissen voor een vooropgezet vonnis, dat met diplomatiek beleid tot het begeerde einde moest worden gebracht.

Doch dat is dan ook de groote benauwing hier bij Kajafas. Hij stelt een groote vraag op de meest nadrukkelijke manier, en ze weten allen, dat het een kwestie wordt van leven of dood. Maar ondertussen is niet één van al die heeren met de vragen omtrent den Christus gered; er is er ook niet één serieus mee bezig!

Als Christus in dit klimaat bevestigend had geantwoord, zonder méér, als Hij hier vraag twee beantwoord had, terwijl de vragers zelf vraag één opzettelijk onbeantwoord lieten, zou Hij dat Sanhedrin tot een aanstoot geweest zijn. Hij zou zijn ernstige atmosfeer, en daarmee zelf schuldig geworden zijn aan het groote onrecht dat men wilde plegen.

Daarom is dit zijn groetheid: Hij was ontzaglijk vermoeid. Maar zelfs toen was Hij geen seconde te betrekken in het spel. In dit vergiftigde vertrek, waar alleen de diplomatie heerschte, wierp Hij in één ruk alle ramen open, en de lucht van de berggrede stroomde binnen. Zijn eerste woord is: deze vraag is alleen te stellen en te beantwoorden met volmaakten geloofs-ernst. En het tweede, daaraan gelijk, is: vraag twee heeft geen zin zonder het antwoord op vraag één.

Dus zuiverde Hij in één oogenblik de lucht. Hij zei: als Ik zweren ga, is het geen spel doch volkomen ernst. Hij zei ook: als Ik antwoorden ga op een door U geredigeerde vraag, en gij zelf uw redactie niet wilt verklaren, dan zal Ik eerst zelf den inhoud van mijn antwoord u dicteeren. Wat is de Christus? Gij zegt het niet, ge speelt met Psalm 110 en Daniël 7. Maar Ik zeg het wel. Als gij van Mij de verklaring wilt, of Ik de Christus ben, dan zeg Ik u bij voorbaat: alle termen van mijn eed zijn te lezen overeenkomstig Psalm 110 en Daniël 7, en daarom nooit te beoordeelen of te veroordeelen door menschen die met dat getuigenis der Schriften niet serieus bezig zijn.

In al zijn lijden bleef Hij ernstig temidden van de beroeps-spelers. En Hij bleef de vragen nummeren; Hij beantwoordde de grondvraag voordat Hij op een volgende het antwoord wilde geven!

Maar daarom was bij Hem de ambtsstijl van de kerk, en niet bij Kajafas, ondanks diens vertoon van ernst!

Notabene: Kajafas zat volkomen verlegen met het

probleem van Daniël 7. Want daar gaat het immers over de kerk in de internationale branding. Het verschrikkelijke vierde dier, met ijzeren tanden, dat alles vertrad; en dat zich keerde tegen het volk van de heiligen des Allerhoogsten. Dat vraagstuk werd in Kajafas' dagen harde realiteit; het beheerschte immers zijn denken en spreken, dat de Romeinen zouden komen en wegnemen hun plaats en hun volk. Maar inplaats, dat hij, ziende den doodelijken ernst van het vraagstuk, nu éven ernstig grijpt naar de oplossing, die God had beloofd — de Menschenzoon, komende tot den Oude van dagen —, daar speelt hij zijn lichtzinnig spel met heel de openbaring omtrent den Zoon des menschen.

En daaraan is de kerk van Israël tegrond gegaan. Niet aan Pilatus, doch aan Kajafas. Aan diens stijl! Pas toen Kajafas getoond had, dat bij de ambtsdragers in de kerk van toen de laatste ernst bij de eerste vragen ontbrak, — pas toen zel God tot Pilatus als vertegenwoordiger van het vierde dier: ruim nu dit zaakje maar op. Ze spelen met den Zoon des menschen; welk verweer zouden ze nu hebben tegen dat verschrikkelijk monster?

Aan deze dingen moet ik vaak denken, als ik den laatsten tijd let op den stijl bij de kerk in onze dagen.

Ge weet, dat na den oorlog het streven naar oecumenische samenwerking sterken indruk maakt op de geesten. En dat men betooverd is over ontmoetingen en verbanden, zooals men die in en door het Congres van den Wereldraad in Amsterdam het vorige jaar heeft tot stand gebracht. Men kwam daar voor een moment bijeen, doch men maakte voor de toekomst afspraken. En men demonstreerde daar, naar het heele, de verbondenheid in Jezus als den Christus, den Zoon Gods, — de verbondenheid in Hem van alle daar vergaderden en vertegenwoordigden.

En sinds het proces tegen den hongaarschen kardinaal en de bulgaarsche dominee zoekt men al naarstig contact te leggen tusschen Protestanten en Katholieken.

PSALM 3

(Vertaling N.B.G.)

Hoe groot is, HEER, 't getal van hen, die in [mijn val

met loon mij overstelpen.

Hoe zeker zeggen zij, die opstaan tegen mij:

God wil hem niet meer helpen.

Maar Gij, mijn rots en eer, dekt als een schild [mij, HEER,

Gij hebt mijn hoofd verheven.

Hij, die in Sion woont, op heil'ge bergen troont,

heeft mij gehoor gegeven.

'k Lag neder en ik sliep, want als ik luide riep

dan wilde Hij mij schragen.

Mijn vijand is vergaan, ja, die mij tegenstaan

hebt G' op de kaak geslagen.

'k Ontwaakte zonder klacht: de HEERE is [mijn kracht,

tienduizend zal 'k niet tellen.

Hoe hoog de haat ook rees, ik heb voor hem [geen vrees,

die rondom mij zich stellen.

Sta op, mijn God en HEER! Gij wierpt de [boozen neer,

verbrjzeld zijn hun tanden.

Verlossing is van U, zij, HEER, uw volk [dan nu

de zegen uit Uw handen.

A. v. B.

om een gemeenschappelijke strategie te bepalen tegen de communistische dreiging.

Want men ziet van heel nabij de kerk in de internationale branding. Dat wil zeggen: men proeft en tast de benauwing van het probleem van Daniël 7: het volk van de heiligen des Allerhoogsten ziet naderen het monster, dat alles vermaakt en vernorzelt.

Doch daarom is het nu een levenskwestie, of deze kerk thans, anders dan het Sanhedrin toen, den laatste ernst betracht ten aanzien van de eerste vragen. Immers, deze stijl is beslissend niet slechts bij t u c h t-handelingen, doch ook bij eenheidspogingen. Deze stijl is aan de orde, onverschillig of men het formulier van den ban hanteeren gaat dan wel begint te grijpen naar dat der wederopneming.

Welnu, dan is het een verschrikking te moeten constateeren, dat men demonstreert een verbondenheid in Jezus als den Christus, den Zoon Gods, terwijl men blijft heendansen over de betekenissen van al die woorden. De heele belijdenisinhoud blijft in nevelen. Men accepteert elkaar op de belijdenis, dat Jezus is de Christus, maar weet niet meer gemeenschappelijk te belijden, wat de Christus is.

Men maakt zich druk over de methoden van Pilatus, van de wereldlijke machten, doch zelf blijft men den stijl van Kajafas, den kerkelijken ambtsdrager handhaven. Men vereenigt zich terwille van de dreiging van buiten, en beséft niet meer dat zulk een samenwerking ten ondergang is gedoemd vanwege de verrotting van binnen: men kende niet meer den laatste ernst bij de eerste vragen. De kerk huppelt in haar wereldorganisatie nog altijd heen over de grondvragen.

Doch ditzelfde thema mag onze aandacht spannen

ook in de kleinere verhoudingen van onzen eigen kerkstrijd. Ook bij de hereeniging, waarvan de mogelijkheid vandaag over en weer besproken wordt, is het aan de orde. Ook hier valt allereerst te vragen, of deze voorgestelde hereeniging een zaak is van den laatste ernst, en of men dus hierbij blijft in het klimaat van het geloof. En de tweede zaak is, dat men dan niet heendanst over de eerste vragen.

Want sommigen schijnen te meenen, dat over eenheid en hereeniging altijd te spreken valt in de kerk.

Maar de Schrift spreekt anders. Het is maar de vraag of hiertij de ernst worrt betracht, en of de basis beantwoordt aan het Woord.

Dat heeft gelukkig de synode van Groningen beheerscht. Men heeft daar bepaalde condities gesteld. Omdat men overtuigd was, dat aan een poging tot hereeniging de ernst ontbrak, zoolang men ginds alles handhaafde. Wie van ons zeggen blijft: ze hooren buitengesloten te zijn, kan niet tegelijk een invitatie verzenden: komt toch binnen! Ja en neen tegelijk verdraagt zich nimmer met het klimaat des geloofs. Elk hereenigingsverzoek, dat dit vergeet, is nimmer een bewijs van geloofs-ernst, doch altijd een diplomatiek spel.

En als men over hereeniging spreken gaat, zijn de oorzaken der breuk de alleréerste kwestie, die op het agendum dient te staan.

Toen men dan ook van gindschen kant hardnekkig de pogingen om ons binnen te krijgen bleef begeleiden met handhaving en voortzetting van buitensluitende vonnissen, was daarmee het bewijs geleverd, dat het voorstel allerméinst ernstig was. Dat is geen oordeel over het verborgen hart der voorstellers, doch een nuchter zich houden aan het openbare feit, dat men in dien kring ja en neen tegelijk blijft zeggen.

En toen men daar over de oorzaken der geslagen breuk slechts handelen wilde, nádat er in het gebed een demonstratie van eenheid en broederschap zou zijn geschied, bleek ook dat men op vraag twee een antwoord begeerde, voordat de eerste vraag nog aan de orde was geweest.

Maar toen de Amersfoortsche synode in deze situatie geen nieuwe deputaten benoemde, bleek het, dat sommigen in onze kerken toch een weg naar hereeniging zochten. En dat de slagzin „De weg tot elkander!“ een bepaald antwoord ontving in het voorstel van den kerkeraad der gebonden kerk van Amersfoort, die zijn gedachten liet gaan over een „noodweg“ tot hereeniging, welk voorstel door Dr N. H. Ridderbos in meerdere organen werd toegelicht en verdedigd, en naderhand door den Roepers-redacteur een en andermaal met vrij sterke sympathie werd begroet.

Doch nu zal niemand zich mogen laten leiden door vleeschelijke sympathieën of antipathieën. Ieder zal nu moeten beoordeelen, of dit voorstel dat toch een vraag aan onze kerken behelst, vertoont den stijl van geloofs-ernst, dan wel dien der diplomatie; en ook of dit voorstel de grondvragen beantwoordt, dan wel die laat liggen. Of dus klimaat en basis deugden.

Het is waar, dat men dien „noodweg“ heeft aangeendiend als niet ideaal, maar niet minder waar, dat men dezen weg aandient als den eenige, die thans nog begaanbaar mag heeten. En deze „noodweg“ houdt dan in, dat beide partijen belijden het zondige van de breuk, dat ze van beide kanten hun zaaksgerechtigheid voor den Heere vasthouden, en dat ze bereid zijn in de toekomst weer samen te gaan op een nader vast te stellen basis.

Is dit overeenkomstig den laatste ernst, die bij de eerste vragen betaamt?

Alsof de HEERE naast den heirbaan van zijn verbond en wet ook nog „noodweggetjes“ toegankelijk had verklaard! Alsof Hij, behalve zijn weg, dien Hij zijn volk te wandelen bevoelen heeft, ook nog andere paden kende, die wel niet ideaal zijn, doch toch „in geval van nood“ kunnen worden geprojecteerd en aangelegd en betreden! Als Hij het niet verhoort, vindt Hij straks zijn volk alom strompelend op eigen, geïmproviseerde weggetjes, waarvan ze zelf zeggen, dat ze niet ideaal zijn, doch die men toch ook weer als ideaal prijst omdat ze feitelijk de eenig-begaanbare zijn. Maar wie verhoogt voor Hem de baan? Wie bereidt den weg des HEEREN, den rechten weg in de wildernis? Wie maakt récht, wat króm is? Wie slecht de heuvelen tot een vallei?

Men wil van beide kanten het zondige van de breuk beleden zien. Als dat érnst is, zal wie bond de binding- en wie haar welgerde die weigering als zonde moeten vloeken. Wie schorste zal van de schorsing- en wie zich daarvan vrijmaakte van de vrijmaking moeten zeggen, dat het zonde was. Is dat érnst, als men, schuldbelijdende, tegelijkertijd over en weer zijn zaaksgerechtigheid voorlegt aan den HEERE, en dus beiderzijds wat men óngerechtigheid noemt voor de menschen bij Hem aandient als het récht der wet? Dan is de heele schuldbelijdenis een fictie. Want schuldbelijdende, blijft men tot den HEERE zeggen, ieder voor zich: wé handelen naar Uw gebod.

Is dit het klimaat des geloofs? Als de binding en de weigering daarvan beide goed heeten? Als de tucht én de vrijmaking daarvan beide beleden worden te zijn uit Góð?

O dit spel met de zaaksgerechtigheid, die men zegt te handhaven!

Want wie zijn zaaksgerechtigheid handhaaft, zegt niet maar van zijn verleden, dat het was conform de wet van God, doch hij belijdt die wet als norm ook voor